

На падмурку сумоўя

Усё, што адбывалася з намі ў той дзень, нагадвала захапляльнае падарожжа... на планету Беларусь. Тут адчуваліся глыбінная лучнасць дзядоў і дзяцей, арганічнае сумоўе пакаленняў, хоць між імі — відавочная узростава адрозненне ды значная няроўнасць у жыццёвым досведзе. Сумоўем, паразуменнем поўнілася атмосфера прафесійных разоў, кулуарных сустрэч, сцэнічных выступленняў. І як важна, што сакральную рытміку танцавальных рухаў, вышываных арнаментаў, плеченых узораў; інтанацыйна-тэмбравую палітру народных найгрышаў і спеваў атуляла-ачольвала музыка жывой беларускай мовы! Яна гучала навокал, такая натуральная і арганічная ў вуснах немаладога сталічнага прафесара, вясковай школьніцы, прадстаўнікоў мясцовага кіраўніцтва, фотарэпартажэра, пяюхі-аматаркі...

Праект "Мы — БЕРАГІНЯ" прысвечаны прыгожай даце ў біяграфіі занага гурта, уключаў у сябе правядзенне VI рэспубліканскіх Мядоцкіх чытанняў "Традыцыйная культура і дзеці. Асоба ў народнай культуры і педагогіцы" ды вялікую-канцэртна-віншавальную імпрэзу. Кіраўнік праекта — супрацоўнік Інстытута культуры Беларусі Мікола Козенка, мастацкі кіраўнік узорнага фальклорнага гурта "Берагіня" Мётчаўскага вучэбна-педагагічнага комплексу дзіцячы сад-сярэдняй школа, навуковы і мастацкі кіраўнік рэспубліканскіх адукацыйна-выхаваўчых праектаў "Традыцыйная культура і дзеці", "Берагіня". Арганізатарамі выступілі аддзел адукацыі Барысаўскага райвыканкама; дзяржаўная ўстанова адукацыі "Мётчаўскі вучэбна-педагагічны комплекс дзіцячы сад-сярэдняй школа Барысаўскага раёна"; аддзел традыцыйнай культуры і аматарскай творчасці Інстытута культуры Беларусі; кафедра этналогіі і фальклору Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў; Беларускі фонд культуры ды Мінскі гарадскі камітэт прафсаюза работнікаў культуры. Месцам правядзення стала Беларускамоўная гімназія №2 горада Барысава.

Гімназія сустрэла нас музыкай. Ансамбль выкладчыкаў "Забавы" (кіраўнік Марына Антонова), размясціўшыся ў фэ, цешыў сяых зухаватымі танцавальнымі найгрышамі ды павольнымі лірычнымі напевамі. А тым часам *госці* маглі аглядзець пазнаваўчую выстаўку: тэматычныя выданні, шматлікія ўзнагароды "Берагіні" ды берагінцаў, кнігі водгукаў на яе дзейнасць, фоталетапіс аднайменнага знакамітага фестывалю, калаж, прысвечаны няўтомнаму энтузіясту Міколу Козенку ў сувязі з яго нядаўнім 60-годдзем.

Дарчы, унікальнасць адукацыйна-мастацкіх праектаў Міколы Козенкі не толькі ў тым, што такі фестываль традыцыйнай беларускай культуры, як, скажам, "Берагіня", скіраваны на дзяцей і моладзь, у нашай краіне адзін. Сапраўдную ўнікальнасць яму надае сістэмны працэс далучэння новых пакаленняў да роднага фальклору у яго існай сінкратычнасці. Выхаванне юных удзельнікаў фестывалю мае на мэце не дэманстрацыю іх артыстычных здольнасцей, а скіраванае на штэлектуальнае, духоўнае, эстэтычнае развіццё ў істэме спрадвечных народных каштоўнасцей. Дзіця, незалежна ад ступені яго адоранасці, вучыцца спяваць, ганчыць, іграць на традыцыйных народных інструментах.

У нашага дома ёсць «Берагіня»

Сваё 15-годдзе ўзорны фальклорны гурт "Берагіня" з Мядоччыны адзначаў у горадзе Барысаве, Шчырае і змястоўнае свята запомніцца як ўдзельнікам, гасцям ды арганізатарам як адкрыты ўрок радзімазнаўства і патрыятызму — урок нязмушаны, прыгожы і надвычай актуальны.

рабіць аздобу для свайго сцэнічнага строя — у прыватнасці, плесці паяскі. Засваенне і захаванне самабытнай каранёвай культуры адбываецца не толькі праз практыку: дзеці даследуюць традыцыі мясцовага фальклору, пішуць навуковыя работы, выступаюць з дакладамі. Сталеючы, яны ўваходзяць у асярод дзе традыцыйнай народнай творчасці абсалютна арганічна: не як староннія пераймальнікі, а як свядомыя захавальнікі, паслядоўнікі, маладыя носьбіты нацыянальных беларускіх традыцый. Ці трэба даводзіць, наколькі гэта важна, жыццёва неабходна для захавання нашай унікальнасці, культурнай адметнасці, духоўнай моцы і самастойнасці ва ўмовах глабалізацыі, пад агрэсіўным націскам папулярнай масавай шоу-прадукцыі...

Актуальныя праблемы захавання, выжывання, развіцця беларушчыны так або інакш ўзнімаліся падчас пленарнага пасяджэння, работы секцыі і "круглага стала" чарговых Мядоцкіх чытанняў. Да ўсяго, настаўнікі ды кіраўнікі мастацкіх студый і факультатываў дзяліліся - "ноў-хаў" эстэтычнага выхавання сённяшніх вучняў, якія з-за скарачэння гуманітарнага складніка школьных праграм фактычна пазбаўленыя магчымасці спрычыняцца да сапраўдных мастацкіх каштоўнасцей, займацца ўласнай творчасцю, спасцігаць традыцыйную культуру свайго народа. Выступалі (або рыхтавалі свае даклады па тэме) такія, напрыклад, аўтарытэтныя навукоўцы, як Ангельс Дарашэвіч, Аляксей Рагуля, Тамара Варфаламеева,

ліповіча, Лаўрэнція Зізанія, Казіміра Лышчынскага, Мясція Смарыцкага... Заінтрыгавала вясёлымі тэатральнымі маскамі шылдачка тэатра-студыі "У". Парадаваў дзівасвет прасторнага кабінета, у якім размясціліся творчыя работы настаўнікаў гімназіі: вырабы з саломкі, дрэва, керамічныя камназіцы, жывапісныя націорморты на "наждачцы". І свая батлейка, на якой незвычайным, жывым святлом ззяе віфлеемская зорка. Ды і ў самім гэтым пакоі, і ў прылеглым доўгім калідоры святло сапраўды жывое. Сакрэт яго яркага ззяння прасты: з-гяд столі, праз шкляныя фрагменты даху, пранікае ў памяшканне нагуральнае дзённае святло, асабліва зіхоткае, калі дзень — сонечны. Па музеі беларускай культуры, якім Беларускамоўная гімназія №2 горада Барысава славіцца на ўвесь раён, нас суправаджаў

паны, а і дбайныя гаспадары высокаадукаваныя людзі, мецэнаты, якія клапаціліся пра свё народ, пра яго асвечанасць і адкацыю, дбалі пра годнасць снасзямлі. Таму і знаёміць музей прадстаўнікамі такіх вядомых родаў, як Тышкевічы, Радзівілі Храптовічы. Паказвае старадаўнія выявы іх сядзібі і палацаў д. сённяшнія фотаздымкі тых куікоў Барысаўшчыны, дзе яшч захаваліся рэшткі некалі днотуных пабудоў...

Унёсак ад мядоцкай пчолкі

Памятаеце, як у паэта? "Хацелася б усіх пайменна на зваць..." Так, хацелася б занатаваць імёны ўсіх рупліўцаў, які спрычыніліся да арганізацыі правядзення імпрэзы. Хацелася б і некаторыя даклады працытаваць, і напоўніцу падзяліцца ўражаннямі ад бліску канцэртна-віншавальнай праграмы, што разгарнулася барысаўскай сцэне пад эмб; май "Берагіні" — з выяваў нстомнай пчолкі, сімвалу вёсСтарая Мётча ды Новая Мёі — Мёдчы, мядовага, Мядоцккраю. Але ж немажліва ахапі неабдымнае, тым больш калі іворка — пра жывую творчасужо некалькіх пакаленняў брагінцаў Спявалі ды гралі мленькія і пакуль сарамяжлівы пачаткоўцы з групы "Зярнятн Раскрываліся таленты аснонага цяперашняга складу гур' (хоць, падкрэслію, у "Берагіні прымаюць усіх ахвочых, 61 адбору і правяркі музычны танцавальных ці артыстычных здольнасцей); праз магутну энергетыку танца; праз шчыр і нязмушаны, як плянне птушкі, спеў; праз імпрэтанне гранна акарыне, дудцы, гармоніка цымбалах, барабанах... 3 ак; пэльным віншаваннем выходзілі на сцэну і выхаванцы самапершага складу "Берагіні". І ў гэта — сапраўды аўтэтычнаі шчырае творчасць. Свой, тутзішы фальклор. запісаны ад сусдзяў-вяскоўцаў ці родзічаў. асабліва каштоўны і дарагі, ч: нектар. узяты руплівай-пчолкай з кветкі, узгадаванай на роднай зямлі, ля радзімага парога

Тацяна Кухаронак, Вячаслаў Калацэй, а таксама настаўніца беларускай мовы і літаратуры Мётчаўскага вучэбна-педагагічнага комплексу дзіцячы сад-сярэдняй школа, музычны кіраўнік узорнага фальклорнага гурта Антаніна Абрамовіч ды пяцёра ўдзельніц "Берагіні", вучаніцы гэтай школы.

Пад сонечным дахам

Гасцінныя гаспадары наладзілі для нас невялікую экскурсію па гімназіі. На лясвічным маршы ўсіх уразіў жывапісны "групавы партрэт" стракатых летніх кветак, а на калідорах — серыя партрэтаў беларускіх асветнікаў Еўфрасіні Полацкай, Францігака Скарыны, Афанасія Фі-

настаўнік студыі этнаграфіі і фальклору Аляксандр Яшчанка. Распавядаў і пра экспанаты мемарыяльнага пакоя класіка айчыннай дзіцячай літаратуры Янкі Маўра, і пра этнаграфічны скарб (прадмет асабліва гонару, сапраўдны музейны ўнікат, гаспадарчае прызначэнне якога ведаюць, бадай, толькі вясковыя доўгажыхары, — мудрагелісты драўляны свердзел). Стваральнікі гэтага музея перакананыя, што каб любіць родную зямлю, трэба глыбока цікавіцца яе гісторыяй і не забывацца пра тых, каму зямля гэтая ў свой час належала. У савецкай школе іх называлі агульным словам "крывасмокі", выкрэслівалі з намяці іх прозвішчы, а з гісторыі — плён іх дзейнасці. Але ж сярод іх былі не толькі "праклятыя

На здымках: удзельнікі "Берагіні" ды іх кіраўніца Антаніна Абрамовіч; спеўнае віншаванне ад гурта "Медуница".